

BAKURUBASANNI

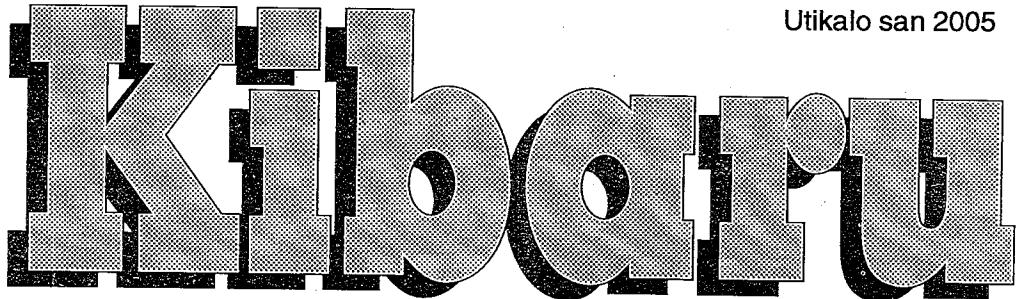
(songs 12 coming)

Mali kono = Dōrome 300

Afiriki kono = Dorome 600

Jamana were = Daramé 1000

Utikalo san 2005

Kunnafonisében bota kalo o kalo. BP: 24 Téléfoni : 221-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 33nan poko 403nan

A song: some 15

Wusurusarali bilala «BNDA» kan

Sanni depitew k'u ka kalo fila jalen lajé kunce, taratadon utikalo tile 2 sariya n° 05/004/PRM min tara marisikalo tile 9 san 2005 ka yéléma don sariya n° 81/081/AN-RM na, o min tara feburuyekalo tile 11 san 1981 ka senekelaw dèmebanki «BNDA» sigili yamaruya, u jenna n'o ye. BNDA sigili sariya, o sariyasen 10nan min tun b'a jira ko BNDA te wusuru fan si kelen sara goferenaman ye, o binna. Wusuru sarali bilala BNDA kan, i n'a fo banki tow b'a sara cogo min na; sabula, a kelen te banki ye min be senekelaw jigi koro. Yéléma in kun ye sanganjogonya min be bankiw ni jogon ce «UEMOA» kono, o sira ka taama kojuman, fisamandiya ka bo a la

Alayi Lamu
Dokala Yusufu Jara

Siniyaw bëna ntolatankëne 3 iš Mali la

Mali goferenaman ni Siniwajamana
y'u tegeno bila ntolatankene 3
joliseben na Mali kono alamisadon
utikalo tile 18 san 2005. Kalo
damado kono, o waliya in bena
sabati Buguni, Kucala ani San.
Ntolatankene minnu don, mogo
2000 be don u kono.

Siniwajamana bëna ntolatanyoro
ninnu jo sefawari miliyari 2 ani
miliyon 400. Siniyaw ka dëme don
ka jesin Mali ma, a döröme têna bo
a kun. Baaraw bë damine
setanburukalo jota in, siniyaw ka
cakeda «Kilu» fe.

Lasina Jara
Dokala Yusufu Jara

Mali kono tuludunta fanba be bo jamana kókan

Tulu be bɔ fən minnu na, olu be ne kosebe jamana in kɔŋ.

Tulu ni dumunitulumaw be sebekoro
dun Mali kono, nka min be dilan jamana
kono o te laboli ke, o de koson a fanba
be bo jamana kokan ka na. Mali
izinikow nemogoba Adama Konate ka
fo la, tulu suguya tan ni ko de be feere
Mali kono; hali jatemineba ma ke a
dow kan, u ne n'u juguya la; wa a dow
fana boyoro donnen te. Min ka jugu a
to bee ye, o y'a dow dilancogo n'u
lamaracogo ye.
Goferenaman be tulu ni dumunituluma
minnu donni yamaruya jamana kono,
san o san olu nata fana b'a la ka
damateme caya. San 2000 kono na,
sefawari miliyari 1 ani miliyon 900
donna tulu ni dumunituluma na ka
don jamana in kono. San 2 o kofe

miliyari 4 ani miliyon 100 minen nana; san 2003 ta kera miliyari 7 minen ye. Cakeda minnu yamaruyalen don tulu ni dumunitulumaw donni na Mali kono, olu ye : «Uwikoma», Jige «SA», Modibo Keyita, Senpara/Mali, Madala Kuma n'a balimaw... O tulu ni dumunitulumaw ninnu be bo Ositarali, Burukina, Kôdiwari, Azigun kan, Berezili

Sannijagokelaw kaa taa wari dijamana
were ma tulu nofe, Mali yere ka kan
ka'jilaja tulubo iziniko fejamana denw
wasali kama tuluko la. Tulu be bo fen
minnu na, olu be ne kosebe jamana in
kono.

Fatumata Mayiga
Dokala Yusufu Jara

KONOKO	
Woojokoroba bese tejadami ibaa humantye	ne2
Cekkoroba san 50 ni Kojogo Jugu	ne2
Saya ve Korotumu sonya kabakar tyoro la	ne3
Makanjamana Masaka Fahadi ionu / Abdelsi Aziz Haoudia	ne4
Sauri waw donna ba ja Kamel jini	ne5
Balakw	ne6
Kakukunze o-3 inan - Baramanu mojeen danay (Seeyasun)	ne6
Ammanah - Jolani - Seerey assooyi be' kasiyan - Isameefi usinwila bi amka amanah	ne6
Sayyaq - Olu ankoko ni jala	ne7

Mogokoroba bëe te ladamubaa numan ye : Cekoroba san 50 ni kɔjogo jugu

Maa t'i jugu don, nka i ko ka gelen min bolo, n'i y'o ye i te fili o ma. An ka denmisew to mogokoroba bolo, mogokoroba numan kodon. A tun be fo fôlo ko mogokoroba de be fenfin jeninen don. Mogo min bora kununa, n'i n'o jera bimogoya la, i laadibaa numan ma teme o kan. Mogokoroba nafa do ye hadamadenya tñew donni n'u fengecogo ani i sigida n'a lamini tariku donni ye; walasa maayadiya ka boli kojuman hadamadenw ni nogon ce. Kuma nañama de be bo da koro la ka don tulo kura la. Dijne ye kalanso ye. Nka mogokoroba dñw y'o dannaya tñje. Fota ni keta, u te nin si kelen bo nogon na tuguni. A dñw ka dinelatige bennet be mogonemamininkoke ni sonyani da kelen ma.

Bee b'a don an be san min na, jirijugu feerelen don, n'o ye geleya ye. Ni jirijugu dun feerela, gerezige taafan be don. Suman selen be sanusongo ma. Su kuuru be ke daradonta soroli dabalitige la, dugu mana je, kon be k'o waleyali ma. Waati do temena, ni dugubakonomuso caman ka pariko ni jago kun tun y'u ka musaka misenninw ni kunkow jesigili ye, sisaw taw ye dahirimé nofetoko ye. Gatigike caman ka cesiri nafa dñgoyalen be denbaya ka dunkafa sabatili la. Geleya kama, muso dñw be ka sinamusoko hami da kerefe fôlo, k'u sebe don u sotigiw bolomademeñi fô dumuniko la. Boro lankolon te jo : o hukumu kono, Tata be samarafeere ke ka Amadu bolomademeñi baloko la furuñogonya na.

A be fo nsana na ko «so min be mogo bin, i t'o tulo fila ye».

Alamisadon utikalo tile 4 san 2005, ni sarakamine tun te, cekoroba san 50 ni ko tun na Tata sigi a sensabara kono Maraseyi, Sankarebugu komini na Kati mara la.

Nin don in, Tata tun tilenna k'a ka samaraw yaala. Samara damado sanna, a tun sera ka juru koro dñw fana kani k'o soro; o wariw 1.500 b'a bolo. Laansara temenê doonin,

a ye sosira min. Sira fe, Tata ni cekoroba benna moto kamiko kolonba kan sungurunnin san 16 nogonna do sigilén b'a kofe. O ye feren mine ka samaraw da nininka. Tata y'a jaabi ko keme-keme don. Cekoroba y'a to moto kan ka samaraw woloma ka peri 5 ta. A ye sungurunnin jigin, ko dñromé 2000 b'ale bolo so kono, ni 1500 be Tata bolo, o k'o di, ale be bila u ne, a ni sungurunnin ka se nogon fe so. O fôra cogo min na, o kera ten. Cekoroba ye samaraw tila a ka forokiya jufaw ni nogon ce, ka 1.500 fana mine ka bila a kun; ka dñromé 40 bo ka di sungurunnin ma, u ka mobili ta walasa u na teliya. Nka ka teliya ka taa minni?

Sungurunnin ni cekoroba te nogon don. A be fo mogo minnu ma «filomani», cekoroba y'olu do ye. Sungurunnin ko : «ne bora Moti ka se Bamako a tile 3 ye bi ye. N tun b'a la ka n somogow nini. Ne ni cekoroba in benna, a y'a jo ka n nininka. N y'a n sara a la, a k'a be n somogow don; ko n ka yelen a ka taa n bila yen. An be ka taa, a ko ne ma, n togo ye Sanuwe, n ka so file Farakoba dala yanfe. An ye dugu ban pewu ka se baaris do ma, ka don yen. Cekoroba in ye su 2 ni tile 2 ke ni ne ye yen. Wula in na sa, nin tun y'a jingito ye ni ne ye; n'a nanen file ne don kunbalan na kokura». Sungurunnin in be bamanankan fo sa, nka motikan kasa cilén b'a ka kuma k'o kosebe. Tata k'u ka don dugutigi bara k'o k'u seere ye. A seginna o kuma kelen kan. O bee la, dñw k'a ni

cekoroba jemakan don. Tata ye negejuru ci a furuce ma o ka baarayoro la. U ye dennin bagabaga a ma bo a kan kan. Amadu sinankun do k'a ma, a k'a muso ka 2.000 segin a ma, ka sungurunnin ta furumuso ye ka fara Tata kan siñs kelen walima a ka taa a don polisiw bolo. Yanni Amadu ka kuma, Tata k'u ka taa n'a ye polisiso la. U taara a ko don Bamako polisiso 12nan bolo. Sogomada fe, polisiw y'u nininka n'u be cekoroba in yelen don. U k'u b'a don. O fôlen, polisiw donna so kono ka foto caman bo k'u ton tabali kan, k'u kelenna wele ka don. U bee sera ka cekoroba foto 6 tömo foto tow cela.

A jirala k'a fo cekoroba in b'a la ka jini bilako te; sabula, ñanamuñanamuwale caman b'a kunkan. Cekoroba tun y'a fo sungurunnin ye k'ale togo ye Sanuwe, polisiw dara u kan ka taa o so in yoroni Maraseyi. O sotigi togo ye Sanuwe ye, nka o te cekoroba in ye. A kolosira k'a don a be to ka sigida mogo lakodonnenw togo da a yere la. U labanna k'u bin ka Sangarebugu magen ka sungurunnin somogow nini k'o ye. Olu ye Tata ka 2000 sara a ye. O kera motikadennin yeresoro sababu ye ka bo «filomani» ka gerente kono. Min ye sungurunnin meen bolo la, cekoroba de tun y'a geleya a ma, a k'a fo k'a fanincinin y'ale ye. A fo tege na da jogojuguke koro in kan? Ni dugumene m'a son kolon dabilo, waati do la bolokonin na tirini a kan.

Dokala Yusufu Jara

Tubabuke do n'a muso ka furu ye san 81 soro

Tubabuke in togo ye Andere Debiri, san 107, a muso fana ye tubabu ye; o togo ye Marageriti, san 100. U y'u ka furu san 81nan seli ke. Dijne kono furu min ye si soro kosebe, o do don.

Angile dñw fana delila ka san 81 soro furu la, nka olu salen be san 100 bo bi. O ce tun ye san 105 ye, muso tun be san 104 na.

Mogokoroba 9 minnu lakodonnen don dijne kono ni na, Andere Debiri y'olu do ye. A ye Marageriti furu san 1924 awirilikalo tile 12, dijne kelseba fôlo bannen k'o. A yere bangera san 1898. Den 2 b'u bolo; Daniyeli ye san 78 ye, Mikayeli ye san 55 ye. Môden 4 b'u bolo ani tulomasama 6. Andere Debiri ye jate karamogoba ye, a bolobora baara la san 1957.

Dokala Yusufu Jara

Saya ye Korotumu sonya kabakariyoro la

San o san, kaba kuraw mana se, muso caman be don kabafeere la. Dow b'a kene feere, dow b'a jeni sirabakunw ni sugudaw la. Bamako, kabaforo bee be dugu dafesigidawla. A ka ca a la, sungurunniw de be nin feere misennin in don ba la kosebe. N'u solila poyi ka taa kaba tige forotigiw bolo, darakaw mana dun, u b'uyaala dugu jene, walima ka sigiyoro dokerenkeren kabajenikafeere kama. U be se ka tile kuuru kaara k'o kabafeereyoro la, sabula furumusow te ko mogo mako be jo u la so kono dumunitobiko la.

Fen bee n'a sanga don u bolo. Senefenw mana se o ka jugu, nakolafenkofana mana se okerebet. A sungurunniw timina ka di i ko diine batoba akura ninina. Sankarebugu, Kati marala, Korotumu y'o sungurunniw suguya do ye fennini na. Lakoliden don a si hake be san 26 la; ekizame min be wele «BT», ninan a y'o soro. Korotumu y'u ba ka sinnaban ye, a maminen don, den fila b'a bolo. A den filanan in si hake be san 1 nikalo damadola. A somogow sonnentek'u ka furu tegeno bila foloko fo a ka tila kalan na. Sigida n'a lamini bee kelen don ka Koro lako don suguw ni forow la fennini sira fe.

Fenniniyoro ninhu na, musomannin dow kelen be ka sonyani ni nankarabaya fara u boloda la, k'u taayorowtje, walima ka sugulamogow ni forotigiw wosiji kumaniya u ma. Kasaara mana mogo soro ko suguya dow senfe, a faamuyali be geleya. Nka Ala mana i da k'i sababu don fen min na, o b'i sonya. Dakan sa te. Saya ye Korotumu soro kabakariyoro la.

Nin don in utikalo tile 23 san 2005, Korotumu ye sin di a den ma k'o to a ba bolo ka taa kababo la foro kono. Tuma min na a ye kaba bo ka n'o jate foro kolosibaa jena, a labanna k'a to munumunu na ka don kabatu la kokura.

A tojogon dow bo to n'a kumbenna, olu y'a nininka, a ko a tilala, nka k'a be na kabajiminta nini. Oma meen, kulekan kelen bora kabatu la. Sungurunniw bolila ka bo kabaforo la ka taa njogon

dalaje, nka Korotumu ma ye. Wele bilala ce dow ma, olu ka don k'a ko sifile. Olu ye kabatu srebekoro yaala ka na samarasen fila ni boro kelen fogonnen soro kolonba kono, ji ne duurulen be. Kolon in fan 4 kelenna ye metere 2 kare ye, a dunya ye metere 4 ni k'o ye; a da dilannen te, a lamini metere 2, o senenen te nka nkoolotu fe, hali kolon in te ye mogo fe.

Sanga 30 njogonna kulekan kofe, sanni lakanabaaw ka se, te ninnu ye Koro labo kolon kono ka taa n'a ye labitaani; nka, o y'a soro a ntanyana. Foro kolosibaa ko : «kunun, forotigi tun be yan; a y'a geleya kababolaw ma, mogo si kana don a ka foro la ka kaba kari n'i yere ye».

Ni min mako be kaba sanni na, o k'a sara kolosibaa la; o be bee ka kaba hake kari ka feere i ma. An ye kunun kabafeere k'o cogo la. Sogoma in na, ne kununna dakongokan na, ko n ka bo ka kabaw jate.

N bora k'a soro dow jolen be kababoro falenw kunna, kabakarikanw fana be kabatu la. Jama fanba dun ye kunun kababolaw ye. Sanni ne ka tila kaba karilenwjateli la, kulekan bora kabatu la. Jaa anka kabasanna dotun bidden don kolon kono».

A kolosira k'a fo kabafotigw kankarimadakun ye sonyani nesiranje ye. Kababolaw dow ye nankarabaw ye; u ni boro 2 be na, ka kaba kari ka k'u kono, kelen be dogo k'o bila foro fando fe boda la, ka na kelen do jira kabatigi la, o k'o jate. A ka ca a la, u bena min jira o man ca. N'u taato sera, u be munumunu ka taa o fara u ka kaba dogolen kan, k'u ka sugu diya n'o ye. Korotumu yere ka nin sen in kaba jiralen tun ye kemel filala ye.

Dokala Yusufu Jara

Baara suguya 171 : Obaara misennin suguya hake de kolosira bololafendilannaw bolo Mali kono.

Kilometerekare 289.000 : Senegali Ba kono bonya hake y'o ye ka bo Lagine Konakiri ka se Moritani. Kilometerekare 31.000 be Lagine kono, 155.000 be Mali kono, 28.000 be Senegali jamana kono, 75.000 be Moritani kono.

Koloneli Eli Uludu Mohamedi Wali ye fanga ta Moritani

Koloneli Eli Uludu Mohamedi Wali Kudeta kera Moritani arabadon utikalo tile 3, sorodasiw fe. Mawuya Uludu Taya taalen Makan masake fatulen janajakeyoro la, a masurunna-sorodasi minnu nemogeo ye Koloneli Eli Uludu Mohamedi Wali ye, olu y'a janfa ka fanga ta a ko.

Koloneli Mawuya Uludu Taya tun ye sorodasiw nemogoba ye, ale fana ye Kuna Uludu Hayidala to jamananataayoro la ka janfa k'o la desanburukalo tile 12 san 1984 ka Moritani fanga ta.

Moritani ye silamejamana ye min dugukolofiyekabon ni kilometerekare miliyon 1 ye; mogo miliyon 2 ani 800.000 b'a kono. Jamananemogow ka fo la, kalo 15 kono Moritani fanga ye lopolanpako 3 ke, nka a tun ma se ka dafiri. Folo kera zuwenkalo la san 2003, a to fila kera san 2004 utikalo ni setanburukalo la.

Dokala Yusufu Jara

Dalan 434 : Oye Segu lotoliw dalanw hake ye. Mali ka sekou ni donko sanfilajenjae bena ke Segu k'a damine setanburukalo tile 3 la ka taa a kunce a tile 11.

Jogome 100.000 : O jogome hake de be Kidali mara kono. U kanunen don kosebe sabula, u kolo ka gelon bolila, umusomanw fana be nono caman bo. **Sefawari miliyari 3 ani miliyon 500 :** Mali kominiw ye nemogoyaso kura min sigi u yere la, o ka san 4 nata baarakenafo bo ben o ma.

Makanjamana Masaké Fahadi Ibunu Abudeli Azizi fatura

Kabini san 1982, Fahadi Ibunu Abudeli Azizi tun bë Makan masakéya la. Ntenedon utikalo tile 1, a fatura; K'a si to san 84 na. A janaja kéra o dugusejé u ka faaba Iriyadi kaburudoba la. Jamanakuntigi 50 nögónna tun bë a kéné kan ka bo Mali, Farafinna kénkayanfan, golutu kono ani arabujamana werew la.

K'a damine misiriba la seli kéra a kan yoro min na ka se fo kaburudoba la, polisiw bilala ka kólosili ke kilometere 2 fiye kónona na. Sorodasiw ka pankurun mankanw tun ka ca dugu sanfela la, mansin minnu bë maramafénw jira, olu fana tun yerekelen bë dugu fan caman na a

san. Mögô dama min bë Makan n'u bë balo hiji la, o ka ca. Ala ye Barika don Makan na a k'ijo silameya jigi koro ani silamejamanaw, a ka bën ni lafiya ani yiriwali sabali dijne kono.

Makan ye wahabiyyajamana ye. A janaja kéra wahabiyyaya cogo la. A teliyara, a nögoyara, file ma fo, buru ma fo. U selila a kan, ka dinge tige ka bogø ke a kan k'u kodon. Kaburu ma masiriin'a fo a bë ke cogo min na dijne peresidanw ta la.

Kabini san 1995 bana tun ye Fadi Béni Abudeli Azizi dësé fo a tun ye masakéya di a balimaké Abudula Bin Abudulu Azizi ma.

An ka jamana ni Makankaw bolo bë

Fahadi Ibunu
Abudeli Azizi
file kinin fe
ani
masaké kura
Abudala Béni
Abudelazizi
b'a numan fe

don. Sabula a jirala k'a fo wahabiadugu ninnu caman na, kojugukelaw ka teli k'u delinanko lamaga sanga ni waati bës la. Fadi Béni Abudeli Azizi Ali Sawudi ye baara caman ke a ka jamana kono ani dijne fan tan ni naani kono : Makan kéra nafolobatigijamana yem nögón te dijne kono tajiko la. O bolen k'o yén Makan ye Sahelijamana ye, a sigilen bë cencenfu kan. Nka o n'a ta bës, forobaw ni jikénbaw poyipoyira fan bës Ala ni masaké Fadi sababu. I n'a fo Nabila Burahima y'a fo cogo min na, Ala ye Makan ke neemayoré ye, dijne bës bë yoro min ségeré san o

nögón bolo kabini lawale. An ka masakéba fila : Kanku Musa ani Asikiya Muhamadi olu ye dakabanahijiw ke Makan, dijne bë mënna minnu lakkale. Makan ye Mali dëmë kosebë : Bamako misiriba, Bamako babili kura, ponpekolon caman, madarasa caman, ani ko werew. Odekoson, Maligoférenaman ye tile fila ke naniyajira la ka nesin Makan masakéba ma. A dögöké, fakelen nögón Abudala Béni Abudulu Azizi sigira a no na o si bë san 82 la.

Babari Kulubali
Mahamadu Konta
Dokala Yusufu Jara

Ben bë ka don Larabuw ni Banisirayila ce

Banisirayila ni Larabuw ka kélé ka koro ni kélé caman ye dijne kono.

Palesitini jamanadenw ni banisirayilakaw sigilen bë jamana kelen kan nka u deselen bë ka bën. O benbaliya in kéra sababu ye ka sigi geleya. Nka, sisan, hadamadenw hakili bë ka sigi, ka da a kan Banisirayila ye fen ke mögò tun ma sigini min ye. Palesitini dugukolo min bë wele GAZA, n'a tun minen bë Banisirayila fe a san 38 ye ninan ye, o labilala Larabuw ye.

Banisirayila goferenaman yere de y'a ka sorodasiw n'a ka polisiw bila, ka mögow lawuli ka bo dugukolo in kan. O ma bën fewu Banisirayilaka dòw ma. Dòw y'u ban ka bo u ka sow kono, olu labora diyagoya la. Dòw ye naniyajirataamaw ke, k'u ka banbaanciya jira, o si m'a to goferenaman ka segin a kó. An bë don min na i ko bi, Banisirayilaka kelen te GAZA bilen. Sorodasiw bë duw ci, ka bo ni minen tòw ye, o kofe yoro bë lateme Palesitinkikaw ma. GAZA joli baaraba dòw bë yen, i n'a fo pankurunjingiso, ani batonbaw belenyoro joli, o baaraw bolodara Banisirayila fe kaban kasoro u ma sara Palesitini némogow la.

Lamerikenw bë ka gerente sigi Banisirayila kan, a kana dan nin ma. A ka baara werew ke minnu b'a to ni bën bë sabati u ni larabuw ce ka siginogonya human sinsin.

Mahamadu Konta

Jiko kunnafo

Utikalo tile 15 fo kónona na, a kólosira k'a fo dë bë ka fara ba bës ji hake kan. Manantali ni Selenge, ji bë laton ka se hake min na san kono, o b'a cogo koro la. Fo ka se utikalo tile 22 ma san 2005, jiw hake tun b'u salon ta je ba bës kono fo n'a bora Manantali barasi yoro la. Nka n'i y'a jate mine san hakema ta ma, u si ji hake tun t'u salon ta bo nin waati kelen na, fo n'a bora Bajoliba la Bamako ni Direyi ani Bafin Daka - Sayidu la.

Waati nataw la, ba ninnu bës bëna fa ka taa fe.

Dokala Yusufu Jara

Batiri kɔrɔw donna ba la Kameruni

Kameruni jamana kan, bolifénw batiri kɔrɔw bɛ mako nɛ, wari bɛ soro u la. Çakeda sigira sen kan, min ka baaraw nɛsinnen bɛ batiri kɔrɔw nɛgew boli ma, K'u yeelen, k'u ke negekuruw ye. O negekuruw nafa ka bon kosebɛ, bawo u bɛ ke ka mansinmafɛn caman dilan. Batirikɔnɔnɛgɛ in bɛ wele pulɔn. Siniwajamana bɛ wari caman don pulɔn na bi, o de kama batiri kɔrɔw ye sanga soro.

Kameruni izini min bɛ batiri kɔrɔw san k'u pulɔnw bo, o bɛ wele «Bokomu Orosikilini». U bɛ batiri kɔrɔw san k'u ton. O kɔfɛ, u bɛ ladon tasumaso kɔnɔ. Pulɔn minnu bɛ batiri kɔrɔ ninnu na, olu bɛ yeelen ka jigin muuluw kɔnɔ, ka ke pulɔn lèngow ye. Asidiji bɛ batiri minnu kɔnɔ olu bɛ minne ka fura ke u la kasɔrɔ ka u bon; u te se ka tijenɛ ke bilen. Mana minnu bɛ batiri ninnu na olu fana bɛ laje, k'u labaara, k'u feere.

Pulɔnbɔ izini in sera ka batiri kɔrɔ 65.000 labaara a dayelesen kalo kelen dɔrɔn, san 2004 kɔnɔ.

Kamerunikaw cɛsirikun bɛ nin ko in na, bawo k'a ta san 2000 la ka se san 2005 ma, pulɔn tɔni kelen songo yelenna ka se dolariwari 1000 ma. Kameruni pulɔnbɔ izini in bɛ pulɔn lèngo minnu dilan, olu girinya bɛ se kilo 30 fo 35 ma. Olu bɛ taa feere Erɔpu ani Lamerikenjamana na.

Dedone Bune ka fo la, n'o ye cakɛda in tigi ye, sefawari miliyari 3 de donna izini in joli dafɛ, o bɛ ben Erowari miliyari 4,5 ma. San kɔnɔ, batiri kɔrɔ 300.000 bɛ labaara yen, o bɛ ben pulɔn tɔni 2900 sɔrɔli ma. Izini in ka sannifeerenafolɔ mume bɛ ben miliyari 1,3 ma san kɔnɔ sefawari la.

Kameruni pulɔnbɔ izini in kelen don; a nɔgon were te yen folɔ Farafinna cemancéyanfanjamana kɔnɔ. A nafa ma dan a tigi ni baarakɛlaw dama ma. A bɛ ke sababu ye ka sigida lakana, bawo asidiji min bɛ batiri kolon ninnu kɔnɔ, olu ka tijenɛ ka bon kosebɛ : u bɛ dugukolo tijɛ, ka ji, jiri ni falenfen tɔw tijɛ, ka fiŋe tijɛ, ka bana lase hadamadenw

ma. Izinitigi ye hakili juman soro, ka feerew tige ka baarakɛlaw lakana, u kana gɛrɛgɛrɛ soro batiri labaariali senfe. Dɔnnibagaw y'a jira ko batiri kɔrɔ kelen bɛ se ka ke sababu ye ka dugukolo sanfela meterekare 400 tijɛ.

Baarakela 70 nɔgonna talen don izini in fe. A kera sababu ye fana ka baara di mogɔ caman ma Kameruni kɔnɔ, minnu bɛ yaala ka batiri kɔrɔ san dugu kɔnɔ. Batirijininaw bɛ batiri kelen feere sefawari 100 izini ma.

Kameruni mobili hake bɛ se miliyɔn kelen ni tila ma. Olu la, kɛmesarada la, 90 ye mobili kɔrɔ ye. A ka ca a la, batiri kɔrɔ tɛna dɛse iziniba in na ka da o yɛrɔ kan.

Nka hali ni Kameruni batiri kɔrɔ banna sanna, Farafinna cemancéyanfanjamana tɔw taw bɛ yen, o te ban.

Denisi NKewebo
Mahamadu Kɔnta

Sefawari miliyɔn 334 ani 500.000 : Mali ka san 2005 seko ni dɔnko sanfilajenajɛ musaka y'o ye. Nka, a keyɔrɔ yelemani ka bo Bamako ka taa ke Segu, o musaka in bɛna dɛse taakasegin musakaw la. Seko ni dɔnko kolaben jekulu bɛ bolodafajini na.

Taari 44.000 : O taari hake de

labenna seneke kama k'a damine san 2002 la ka se 2005 ma.

Toni 5.224 : O toni hake fini donna Mali kɔnɔ san 2003. A san 3 ye nin ye san o san dɔ be fara a hake kan: San 2000 toni 3.197 donna, san 2001 ta tun ye fini toni 4.772 ye.

Mogɔ miliyari 6 ani miliyɔn 500 : San 2005 in na, a jirala k'a fo o mogɔ hake de bɛ dugukolo kɔkan. Siniwajamana, Endi, Lamerikenjamana, Endonezi, Berezili ani Pakisitan, olu kelenna jama ka ca kosebɛ, nka u kuuru ye mogɔ miliyari 3 ani miliyɔn 300 ye. O bɛ bɛndiñe jama tilance ma.

Mobili 215 : Siraba sariyaw labato cakɛda ani wusurukow nɛnabɔso ye mobili 215 minnu ka lasagon, bolili yamaruya te minnu bolo Mali kɔnɔ. O baara in daminena arabadon utikalo tile 10 san 2005. **Denmisennin miliyɔn 1 ani 800.000 :** O hake de bɛ Sikaso, Segu ani Moti maraw la, senfaabana boloci ka kan ka ke minnu na. U si hake te teme san 5 kan folɔ.

Sefawari miliyari 150 : Silamew ka yiriwalibanki min bɛ wele «BID», o y'o wari hake musaka Mali kɔnɔ. «BID» ka ciden minnu tun nana taama na Mali la, olu nɛmögɔba Jamali Naseri Arasidi Lota ye kunnafonin lase.

Mogɔ miliyɔn 50 : Koloci b'ɔ mogɔ hake de la diñe kɔri. Bana in ka ca sɛgenbaatɔjamanaw na sabula se t'olu mogow ye k'u ka furakeli musaka bo.

Lameriken dɔ bɛ furumusonini na

Lansi Berenan ye denmisɛn ye, cɛ ganan don, a jokundama ye metere 1 ni santimetere 82 ye, farikolɔnjɛ ka di a ye. A mununnen don a man jugu.

A k'a bi farafinmuso jini min b'a ta san 16 la ka se san 30 ma, n'a jokukndama bɛ metere 1 ni santimetere 70 bɔ ka se metere 2 ma. A ka ke muso kolomamisen ye min fana man jugu n'a fari ka fin.

Teriya in bɛ se ka laban furu la.

Bataki selen bɛs na jaabi

Nin teriyasiraboli in mana ke muso min fɛko ye o bɛ se ka bataki n'i jɔlenfoto ci a ma nin aderesi la :

Lance Brennan,
P.O. Box 161214
Sacramento, California, 95816 USA

Poyi : Mali muso

I ni ce,
I ni ce, i yere ye,
Ka wuli bse ne,
Ka da bse ko.
Ne kan be e de ma.
E min te segen mogiadon na.
Owo, ne kan be e de ma.
I ni ce.
I ni solikawuli
Ko nin si te baara ye,
Ko a bse be jini ka na di e sigien ma.
N'i y'a men k'i baarakelaba,
Do de be dumuni tobi i ye.
N'i y'a men ka denw ka sinijesigi
dilan,
Do de b'a janto denw na.
N'o te sini na fo u ko.
Oo! E be nin bse la,
Halisa k'e te fen na.
Ni mogo m'a don i ye.
Aia n'a don i ye.

Fatumata Togola kalanden don
Bamako, Namakoro Jalobugu la

Sakari Togola kera Mali senekelaw nemogo ye

Ne be foli lase Bakari Togola ma a
sigili la ka ke senekelaw nemogo ye. N
be fen kelen jini a fe «kondimido de
be kondim juguya don» k'a ye sihe
kelen, o ka fisa k'a men sihetan. A ka
to ka wuli ka se senekelaw ma
bugudaw ni dugu misenw na k'u
jininka u ka baarawaabolo la. O b'a
deme a ka baara kecogo numan na
kosebe. N be dugawu don a ye joyero
intiiminenia a bolo, faamuyako numan
ni kenya Ala k'o di a ma baara in
kono.

Baa Yaya Balo ka bo Kene
numuna, Nawala komini na Joyila

Poyi : Beesefanga

Demokarasi n'o ye beesefanga ye,
O be jama ka wulikajo kofo jamana joli
la.
Nafaba de be beesefanga na.
Ikunkow be nenabo i sigiyoro la,
I ka sigida donni ba la, o b'i yere
naniya bolo;
N'o y'i ka nisongow ni wusuruw sarali
ye ka jeya ani k'i sen don sigida
netaasira bse lajelen na.
N balimaw, bse ko Bamako, Bamako.
Mogo si ka dugu te ke Bamako ye i
yere ko.

An k'an cesiri, beesefanga y'an
sinsinbere ye

Isa Jalo ka bo Kodugu kati mara la

Poyi : Wulakonomusow

Wulakonomusow,
A' ni
sanjikorobaara,
A' ni timinandiya
tooro kono.
Tile kuuru
taakasegin.
Gabugusisi ni
tasumafunteni
munubaaw,
A' ni ce. *Isa Jalo*
A' ka kene o, a' man kene o,
Don o don tobili,
Sanga ni waati do gojalanjini.
Donigirinta ni solikawuli te bala aw
la.
To te dun ni jo ma susu,
Na duman be bo daga kono ni wari
ma bo.
Nin bse y'aw kundoni ye.
Ni faantanya be kele,
Folo ka ke wulakonomusow ta la.

Isa Jalo ka bo Kodugu

Kati mara la

Poyi : Musoya, bimusoya

Kununmusoya ani bimusoya te kelen
ye.
Bi musow bilennen fana fe i ko
ntenkemo,
U ce ka ni i kc jinewoleso.
Danfaraba be bi musoya ani kunun
musuya ce.
Folo, ni ce tun ko kelen, muso tun b'a
ke sewu.
Muso tun ye miseli ye ka balimaw
kaia,
Muso tun ye furannan ye ka mogoya
korofuran.
Bi musow fanafe file ka di n'u
magereien ye.
Ufinnen u kewale la i ko kunnatodaga,
U ce ka jugu u kewale la i ko saya su
folo,
U kasa bolen u kewale la i ko
bakorokori,
Ubilennen be u kewale la i ko kobilen.
Musoya, bi musoya.
Bi muso jamanen i ko kunnato
kunnajimi,
Ayaadalen i ko fiyentoka sokononine.
Nka nin si ma ne tooro fo jininfen
bilalen nbeda kan i ko marabatiga.
Odeyenetooro, ka ne siran bimusoya
ne.

Lasina Buware
ka bo Karicemali la Bamako

Poyi : Dibi

Woyi, a' ye n kunben!
Dibikuruba do be ka na;
Kalanbaliya dibi koni,
Maanu, ne siranna, n dabali banna.
A fo nin dibi in na ne dun?
Nin kunfinyadibi in na ne silatunun?
Fakanmenbaliya ni nonsimogoya
dibi fana don.
Ne bena n ko minni, ka n ja minni
sa?
N badenw, a' ye n kunben!

Jurukoro Jalo

Wari tununna, balo songo yelenna

Kabini waati jan, an y'a men tele ni
arajo la ko balo songo bena nogoya;
nka o ni bice, bse ne b'a la balo songo
be ka ke buntenicida ye don n'a
dugu. Mali kono yan, fanga folo min
temena, waati do kera balo kise 1 tun
te ye ne na sugu la. Nka o n'a ta bse,
mai kilo 1 ma se dorome 50 ma, jo
fana kilo 1 ma dorome 40 bc. O kofe,
fanga filanan kono, nobilenkongo san
2 kono, malo kila 1 ma dorome 40 bc,
jo kilo 1 ma teme dorome 30 kan.
Fen min be mogow dabali ban, n'i
donna do gofiyew kono, i b'a soro malo
ni jo dasilen be fan bse lajelen fe.
Kerenkerennenyia la n'i sera Bamako,
Bozoia Jlono pilasi la, mangasanbaw
faien suman na tewu fo k'a to ton
mangasandaw la. Korien, an be min
don baikogeleya la, o de ye nisuman
yeret ye fansi kelen fe. Ni balo songo
yelenna o la, o te mogo tooro. Nka an
ne be suman dasilen na fan bse fe ka
taa, ka laban ka malo kila 1 ke dorome
75 ye ka no kilo 1 ke dorome 65 ye, nka
ni Ala ma kon soso ma joona, san do
la a be badebekulusi kala k'a don. Ala
k'an numan bo jinan balosongeleya
la.
An b'a jini faamaw fe, u k'u jo u
fangajoyoro la walasa do ka bo suman
songo na.

Yaya Mariko ka bo Senu, Bamako

Poyi : Baarakebali

Baarakebali, wuli ka do ke!
Dokelaw m'u sago soro folo o, kuma
te fe nkebali ma.
Ni sonyali ni namara ani yurugu-
yurugu te, jigi jumen b'e la?
E y'i kanufen dan walif'en ma.
Ka mogow tongo, k'i mansaw
lamaloya.
Wuli ka do ke!
Wuli ka do ke!

Abudu Kuyate ka bo Fuguru.
Faraba, Kofeba komini na Kita

Nininkalijaabi

Mamutu Koyita ka bɔ Komine, farakumasa komini na Joron, Segu mara la.

A ye nininkali ke ni ntolatanna be bo a ka ton na ka yelema ntolatanton were la, ko wari min be don o yelemani dafé o ye jonnii ta ye ?

Ni ntolatanna be bo a ka ton na ka yelema Eropu wali jamana yiriwaien werew la, yelemaniwari be se ka tila tilacogo 3 ye i n'a fo ben be k'a la ntolatanna yelemaniseben kono cogo min na :

1 - Wari be se ka tila ntolatanna be bo ton min na ani a be taa ton min na olu ni jogon ce.

2 - Wari be se ka tila ntolatanton 2 in ani ntolatanna ni jogon ce.

3 - Wari be se ka tila ntolatanton 2 in ntolatanna ani ntolatanna ka jamana ntolatantonba ni jogon ce.

Ntolatanna sarawari n'a ka musaka werew t'o yelemaniwari in na.

Ni Malii konona don yan, ko ntolatanna be bo a ka ton na ka yelema ntolatanton were la, sefawari 140.000 sigien don e kama.

O wari in be tila ntolatanna be bo ton min na, oton in be tonjekulu min na ani jamana ka ntolatantonba ni jogon ce. Ntolatanna sarawari n'a ka musaka werew fana t'o yelemaniwari in na.

Solomani Bobo TUNKARA

Baarajiginwaati de ka gclen bi senekela bolo

A be san damado bo bi, sene be jini ka ke tubabubaara ye. N'i ye kolosili ke, tile mana surunya kunce la, senekela dow be bin monturu lajeli banbali la. U te koro sene ma de, fo dumuni ni baarajiginwaati. Folo, senekela tun be to ka leri file seliwaatiko de la; wa ni samiyé tun donna, u tun te nena je si boloda ni fo ma bo. Nka sisan, samiyéji be bin k'an to nena jiw la, fo ka taa samiyé kunce nena je te kotige senekeduguw la. O ka jugu soro ma kosebe. Senekela te se ka ke dowerc ye senekela ko; o la ni samiyé donna, an k'an nesin sene ma, ni tilema bora, an na teme n'an nena jeli ye.

Birama Jalo senekela don ka bɔ Ngonomo, Wateni komini na Sikaso.

Cikelaw ka geleya fanba ye kelennabila no ye

Cikela bee b'a don kok'i sigiciké doron kama bi, k'o ye faratiba de ye. Ciké ni fen damado te taa jogon ko: i se be dowlia; dowlia ka se kono. O fen folo ye sanji ye. N'o ma na a natuma fe, a nacogo la, a nayoro la; suman te soro. Otamenen ko, banaw ni tijenifew be yen. Ntonkulu be cikela ka kalo 6 baara ke fu ye sanganin kono. Ni bee temenen ko, ni suman caman soroia bee fe, songo te k'a la. O dela ne ko an cikela ka geleyaw ka ca, uté ban. Ni san diyara, geleyal! Ni san goyara o kerebete. A kera «dönnin döngoman ye». An b'an sigiyorow bila, ka taa tunga fe. Tunga dun t'a fura ye.

San diya n'a goya, fo an k'a don ko samiyé kologirin ye kalo 4 ye. N'c banna, an ka feere werew tige. I n'a fo hakoko, jagomisen, bagan tuloli k'a feere. O be san kalo 8 to musakaw ta. Koori songo yeleanni n'a jiginni, an se t'o la yan. Suman tow be ten. Jagomafilalaw be tono min soro an ka senefenw na, an yere t'o soro u la. Ka da a kan, an ma fara jogon kan, ka ke jekuiw ye. Songoko de be jalatige tubabuw ka faabaw la min ye koori songoko ye. Suman to ta be jalatige Bamako mangasanabaw da la. O jagokela dun te bo tile koro. N'i y'a ye u be an ka senefenw songoko jalatige, u bennen don, u ka girin. N balima cikela, n'an ma jogon min, an be meen tan de! Do kera sa!

Yusufu Ali Watara Ofisiri Segu (Segu)

Poyi : Nanamunjanamu

N'i ye mana da i mansaw ne na u bolofen nöfe, o be se ka lateme ni dennimansaya hinc ye.

N'i ye siginogonw tige ko ka bɔ u bolofen na, u be se k'i foroba laadi siginogonya kono.

N'i y'i bonanko ta fana nanmunjanamu; han! o don i n'a don ko Mina ani Baa te kelen ye.

Nanamunjanamu te wale sebe ye.

Faraban Balo ka bɔ Fuladugu - Kotuba, Kita mara la

Senekela balo man di warije dama na

Balo geleýara, ni senekela m'a laje sa, a kera baara ye. An senekela banna sene ma, k'a ke nafoloniye. Odeye balo geleýa jamana kono. Bee nata bonyana, kooriforow fana ka bon ni nforow ye. Ko n'i ma koori sene, i tene wari soro.

N'i ye wari soro, n'i ma balo soro ka fara a kan, warije dama mogo balo man di.

Waati min na koori tun be sene Ofisi kono, n'i ka foro tun ya taari 5 bo, utun b'a fo i ka taari 3 ke no ye.

Hali fantow fe, nöforobaw tun be sene wa wari fana tun be soro.

Sisan ni samiyé donna, i te fosi men senekela dala ni dugukoloko mankan te. U be soro ka jogon wele fangaso la. Samiyé be ke kiiri taabasegin na. Ji tigeto ye, kongo damineto ye. Senekela, yoro fitinin baarako human, o ka fisa ni yoroba lankolon ye de! An ka politiki to mogo lafiyalenw bolo.

Bakari Danbelie ka bo
Sikaso - Wayerema 2 la.

Senekela k'a sinsin a yiriwasiraw kan

Su ni tile hadamadenw be kulela ko geleya be. geleya ninnu dow ye an yere ka lajiniw ye; sabula, mogo ka soro te min bo, i kana o lako ke. Diyagoyakokew be laban ni senekela dow ka salon ka fisa ni pinan ye la. N'i ye misali ta wulakonoduguw kan, su ni tile kuuru be ke dutemin na, nka a be n'a ta kongo be mogow la. Motobasanw fana te kotige. Afon'i y'o dutesongow n'o motobasongow don balo ni senekemin na ka bila, o te sinijesigi bo? Bee be yere tijekoke la, ka ban nisongo ni wusuru kan; nka degun mana se an ma, an be laban ka goferenaman maweleda. Dugubaw kono, telefoniko ni bolifenko ye hamina follow ye. Bee b'a fe k'a fo «alo», ka laban k'a falen motobaw ni mobiliw la. E dun be luwanse la, balo te so kono. Natabaya ye hadamadenw ka geleya fanba kun do ye.

Banba Jara ka bɔ Surukun.
Gangaran Tukoto komini na Kita

Kalankene n° 31: Bamanankan maben dañew (sariyasun)

Kibaru temenenw kono, an ye jate dañe dōw dajira Kibaru kalanbagaw la. An ma o dañe ninnu fo an kuféten. An y'u sama ka bo gafe caman kono. O gafe ninnu labenna mögo faamuyalenbaw fe, wa u be kalan an ka kalansow kono : dañegafew, jate gafew ani do wərew. Sisan, Maben gafew n'an k'u ma sariyasun gafew, an bëna olu fana dañe dōw tomo k'u dajira aw la, faamuya ka sabati bamanankan sèbenni n'a kalanni na.

I Bamanankan maben dañew

sigin : alphabet
 siginden : lettre de l'alphabet
 dafalen : voyelle
 dafata : consonne
 sigindenkunba : majuscule
 sigindenmisen : minuscule
 nunnafoli : nasalisation
 nunnadafalen : voyelle nasale
 nunnadafata : consonne nasale
 samani : allongement
 denni : l'élation
 dañesure : mot d'emprunt
 dañe : mot
 kanjé : syllabe
 kumaden : morphème
 dañekumaden : morphème du nom
 kumasenkumaden : morphème de la phrase
 togo : nom
 togɔjɛ : nom propre
 forobatogo : nom commun
 togokulu : groupe nominal
 togo gana : non simple
 togo dorogolen : nom composé
 togo sogolonnen : nom complexe
 bonna : dérivé
 wale : verbe
 wale gana : infinitif
 waledemenan : auxiliaire du verbe
 mankutulan : qualifiant
 mankutu / cogo : adjetif qualificatif
 nonabila : pronom
 jiralan : démonstratif
 sementiyalan : adverbe
 tigiyalan : possessif
 noronna : suffixe
 kñorɔ : suffixe
 nñorɔ : préfixe
 cenorɔ : infixe
 kobila : post position
 kumasen : phrase, énoncé
 nininkalikumasen : phrase

interrogative

kabalikumasen : phrase exclamative
 fokumasen : phrase déclarative
 bansira kan : négative
 sɔnsira kan : affirmative
 jolanw : les signes de ponctuation :
 - tomi (.) : point
 - nkori (,) : virgule
 - tomi fila (:) : deux points

- tomi ni nokri (;) : point virgule
 - kñokoliw (« ») : guillemets
 - kalaninw(()) : les parenthèses
 nininkalitomi : (?) : point d'interrogation
 nagalitomi : (!) : point d'exclamation
 doolonin : (*) : astérisque
 ci ; (-) : tiret

Mahamadu Konta

Dukene n° 15

Seereyasében be ka dilan silamefurusiriw la bi an ka jamana kono.

Du sariya kura be ka laben, a ma ban folo. Goferenaman y'a sugandi san 2002; a to kera depitew ka kafo a dala, k'a fesefese kosebe, a ka soro ka ke sariya ye min be boli jamana kono du maracogo numan kama. Lajew kera an ka marabolo kelen-kelen bëe kono du ladonko numan kunkan. Marabolow felaw farala njogon kan ka ke hakililaba kelen ye; a be fo o de ma «Du Sariya». O hukumu kono, alimamiw ye furusiriseben dilan morifurusiri la. Silamew ka tömba AMIPI ye furusiriseben min laben, o kñokow file nin ye.

«Nin furu in sirila misiri la silameya sariya kono karisa ni karisa ce. Ben kera furuwari min kan, o dira muso ma. Ce ka seere ye muso njini. Muso ka seere ye muso di ni muso bangebaaw ka yamaruya ye, ni Alahutaala togo ye, muso maracogo numan kama ce fe.»

Furusiriw be ka ke nin cogo in na misiri caman kono. Mohamedi Kinbiri ka fo la, n'o ye (AISLAM) nñemogó ye, silamew kñonna ka seben ke silamefurusiri la bawo benkansében min tara ka ke Du sariya ye, a tun b'o kñon k'o feerew bëna tige ka silamefurusiri fanga bonya fanga nasiraw la. Nka janfa kera, k'o yɔrɔ in jɔsi ka bo benkansében kono. O kñofe silametönw hakilila caman be yen dutigiya kunkan, musocamanfur, ciyenko, furusa ani do wərew, olu

bëe jɔsira ka bo bënkansében in kono, muso den ani denbaya minisiriso fe.

Mögo soro la o minisiriso in na, Dawuda Sise, kɔrsigi don, min y'a jira ko silametönw ye jamana sariya soso. Nka a tilala k'a jira ko merilafurusiri ni silamefurusiri damakñeni fanga fe, o ka kan, baasi t'a la. Nka a bëna ke cogo min na, ne ma soro o de la folo. Bawo n'a föra alimamiw ka furusiriw ke ka seben ke u la, u ka kan ka sigi furusaw fana kunna, ka seben ke olu fana na. O bëna ke cogo di misiri kono? O kñofe, jamana mana fanga di alimamiw ma, u ka furusiri ani ka furusa, a be wajibiya k'a sendon alimamiw sigili n'u wulila kñew na, a be wajibiya fana ka donbolo ke u ye ka da a kan fanga de y'u bila o baara ninnu na. Yala silametönw be jen n'a ye fanga k'a dadon u ka alimamikow la wa?

Yala an ka jamana njogon segenbaato jamana be se ka jamana alimami bëe sara wa?

An be don min na i ko, a ko bennéen be jamanadenw koni ma, bawo u be silamefurusiri ke, k'o seben min, ka tila ka merifurusiri ke k'o fana seben min. Faama caman fana be yen ani jekuluw, olu sɔnna a k'o ma, n ka a kɔcogo, ben ma se ke o de la folo. Ala ka bëna sabati jamana kono.

Berema Ture
 Mahamadu Konta

Fura te siban na

Laadatiñe de kera Turuwaza sababu ye wa?

Mali ka bon, a kono siyaw ka ca. Sinankunya walima tulonke b'a dow ni njogon ce. I n'a fo fulaw ni numuw, maninkaw ni marakaw, dögönaw ni bosow... A dow ce ka gelen kosebe, i n'a fo dögönaw ni bosow ce.

A tun be fo ko fula ni numu te furu njogon ma; o kera, baasi ma bo o la. A fora ko dögöno ni boso te furu njogon ma; minnu ye kanu boloda u ni njogon ce, o ma wolo fosi la ni bōne te. O de koson siga b'u ni njogon ce hali furu donni na.

An b'a fe ka masala min bo aw ye sen in, o ye dögönaw ni bosow ni njogon ce ye. A be fo nsana na ko «laada o laada sigilen mana san 40 bo, n'i k'i b'o wuli i n'o no y'i yere la». Katibugu, dögönöké do ye bosomuso do tarabaso mankorotu la. Katibugu file Kulukoro ni körön ce ni kilometere 2 hake ye. Dögönöké in togo n'a fatogo ani a jamu bee damine ye signinden A ye. O de koson bee tun b'a wele Turuwaza, n'o ye A3 ye bamanankan na. Mali jamanakuntigi folo ka minisiri do ka nako kolosibaa tun don.

Turuwaza tun ye dögönöké kogolenba ye, a koloncogo n'a mandiyako jugu minisiri n'a somogow bolo, u tun y'a sen bo mankoroforo in baara gelenw bee la, k'a ta to waati ni waati baarakeden tataw bilasirali ni mankoro sannifeere dama ye.

Nin kera tuma min na, o y'a soro motoko tile ma na denmisewn dusukun na folo; negeso tun be caman ka sentalan bo. U tun ye «Imasi» ka negeso kurarin do di Turuwaza ma, a ka ci misenw kama. Katibugu kinda min be wele Sokuranin, mankorosinsan in b'o ni bajoliba ce, dugu woroduguyanfan fe. Siraba min be bo Kulukoro ka teme Katibugu fe, ka taa So ni Sendo, o b'a ni dugu danfara. Mankorosinsan in ye taari 1 njogonna ye. Mankoro gerefew dama de b'a kono. A dow tulen fo k'u bolow turu duguma, i b'i jolen to k'olu denw kari. N'i m'i biri k'i bataama, i ta dow

körola soro.

A be fo ko : ceköroba ni fasan dan be y'a dungoko söröbaliya ye». Hali ni ci jenama te Turuwaza bolo dugu kono, a be to k'a ka negeso kurarin ta ka Katibugu kinda 10 bee yaala ka segin ka n'i jan kalaka jan kan a ka sinsanda la i ko fen ma ke.

Sigareti ni dute be san, denmisén desennegela dōw be n'u yere ke barokelaw ye ka dute ni sigareti kunkurun min ka laban ka taa n'u sen fila ye.

San o san bosoke do n'a ka denbaya tun be n'u ka daga turu So dankan na. So ni Katibugu furance te teme kilometere 1 ni tila kan. A muso n'a denmuso be to ka na jégeyaala la dugu 2 in na. Mankorow be se ka ben ni funtenibabo waati ye. Jidalamogow ka finigirindon man ca o waati la. O de koson, i be to ka Turuwaza ye kilotibarabaw la k'a sennataama nako lamiini na.

Bosoke muso n'a denmuso be soli ka na jége di sanbaaw ma dugu kono, tilelafanaw mana dun, denmuso be yaala ka jégejuruw kani.

Ne ni n tojogonw kelen be ka mankoromo caman k'an ka npalanw kono ka taa bada la. An be cence wuguba ka mankorow k'o kono, sanni an be tila tulonke ni koli la, olu be sumaya kosebe. Nin don in san 1982 mekalo la, bosoke denmuso, funteni fe a be k'a ka taafe foni k'o biri a kun na, a be parataparata la

minisiri ka nako keredafesira fe ka na jégejurukani na dugu kono. A nana bala Turuwaza jolen na kilotinin kelen b'a la, a be suguneké la. Ko «sa mana bo ka bere min to i bolo, i b'a bugo n'o ye». Turuwaza tilalen suguneké la, a y'a kanbila npogotiginin temeto ma, k'a nen don o koro, k'o kana mankoro do mine ka sama a somogow ma. Warabilen ye wulu kalala don wa? U donnensinsan kono, Turuwaza y'a nemada mankorosun dibilenba do fe ka sin o la. N'a ye mankoroden min kari, a b'o fili mankoro jukoro. Damado karilen, a ko npogotiginin ma = «wa i yere t'i biri ka don k'u ta»? O donna. O b'a la ka mankoro tomo ka k'a ka misoro la waati min na, Turuwaza y'a kulukusu tu jukoro a nofe ka bin a kan.

Muso kulekan, kinda 3 minnu ka surun nako la, o mogow ye njogon soro Turuwaza ni bosoke denmuso be mankorosun min jukoro la. Ni min y'a kun don k'u laje, o b'a tufa ka wuli ka taa n'a yere ye. Anw y'an to bajilatulonke la, ka kulekan men minisiri ka nako la, k'an sen fa ka yen segeré fo an ji be soolo an nofe. Anw koni sera k'a soro sinima bilala, sabula, mogo janiya numantigi dōw y'a bo a bolo. Nka, npogotiginin tun be kasi misennin to la u ka daga sira fe ka taa. O kera lansara magen, sanni dugu be je, Turuwaza ye dijne to. A sjogonw y'a jira k'a ye sukuu ke kono boli ni fooco na.

Dokala Yusufu Jara

Faw y'u joyoro labila denladamu na

Sisan dutigw y'u ka duw tijebaa ye. U lamona cogo min na, u te son k'o sira numan don u denw koro. Folo, faw tun be denw wele k'u sigi ka mogoya taasira jira u la, n'o ye fadehw ni badenw ni njogon ce ye. Faw ka kan ka nin bee jefo u denw ye. O b'a to den ka mo n'o hakililaw ye. Nka, sisan faw y'o bee dabila ka baga denbaw ma; kasoro faw yere ye u denw janfabaa ye. Mali la yan, muso te woro tige ka taa ce jini furu la; cew de b'o ke. O la, ce ka kan k'a musow n'a denw bila sira numan kan. An kana soci kalada dici kun, sabula, muso ma furu ni den ye. Cew, a' kana a' joyoro labila denlamo na, aw de ye ladamubaa folo ye du kono.

Yaya Mariko ka bo Senu, Bamako

Yoro lankolon bilataw

Jamanakuntigisariya n 05-113 min tara marisikalo tile 9 san 2005, o ye yoro lankolon bilataw dannatige. Mali kono, sariya be dugu sigili kon yoro dow la ani ka mogow bali ka baara suguya werew ke ka gun o yoro ninnu na.

Yoro lankolon bilataw ka ca, an be minnu kofo, o ye sirabadaw, negesiradaw, batondankanw, badaw, kuranjuru fangamanw temesiradaw, kofolondaw ani kuranso minnu be funteni sama walima k'o cerin ka fara funtenimafenw nejiniyoro kan.

Yoro bilataw sariya sariyasen 8nan fo 16nan file nin ye :

Sariyasen 8nan : Sigili te ke ka gun :
 - siraba, negesira ani batondankan na;
 - ba da;
 - kuran fangama temesira;
 - kofolon;
 - kuran minnu be funteni sama walima k'a cerin ani funtenimafenw nejiniyoro.

Sariyasen 9nan : Maboli be ke siraba la ni hake min ye ni lakanani kama, o be se metere 20 noggona ma. Furance bilata be tali ke siraba cogoya la.

Sariyasen 10nan : Furance min be bila sigiyoro ni negesira ce ni lakanani kama, o hake ye :

- metere 50 negesira fan fila bee fe wulakonoduguw la;
- ka metere 25 bila negesira donda la dugubaw kono.

Sariyasen 11nan : Furance min be bila sigiyoro ni bada ce, o ye :

- metere 25 ba kere fila fe nijikantaama be ke a kan;
- metere 10 ba fan fila fe nijikantaama te se ka ke a kan.

Sariyasen 12nan : A ka ni metere 25 fo 50 noggona ka bila kuranjuru fangaman temesira kereda fila fe. Furance bilata in hake be tali ke kuran fanga cogoya la.

Sariyasen 13nan : A ka ni furance ka bila folon kereda fila fe min hake be tali ke kofolon kono na.

Sariyasen 14nan : Kuranso minnu be funteni sama walima k'a cerin ani funtenimafenw nejiniyoro la, a ka ni

furance ka bila olu laminiw na sigili te ke minnu kan. O furance bilata ninnu hake be tali ke minen ninnu fanga hake la.

Sariyasen 15nan : Nin fen ninnu ye mogow min soror a sigiyoro la, ni a tigi be maboi ka furance bila a n'u ce, hake do ka kan ka sara a ye. Hake min be sara

a ye, o jate be mine tijeni hake min bina don a kun na. Kiiriso walima sariyaso do ka o tijeni in kiimeseben de be hake sarata in faranfasiya.

Sariyasen 16nan : Sigiyo-roko cakeda mogow dow yamaruyalen don furance bilata ninnu kolosili kama ani mogow werew minnu sendonko don.

Dokala Yusufu Diarra

Forobabaara bilali datugukaso no na

Bulonba kono, jumadon, zuluyekalo tile 29 san 2005, depitew jenna n'a ye forobabaara ka bila datugukaso dow no na.

Forobabaara ye walejugukelaw nangicogo do ye. U ye faso tojo ka se hake min na, o dimi bocego don a la n'a ma ke datuguli ye. Nka forobabaara te wajibya mogow kan n'a ma diya i ye.

Walejugukela bee fana te bila forobabaara la ani denmisien minnu si hake te san 16 bo. Sariya in be boli mogow kan, minnu ka nangili kuntaala man jan kosebe; sabula datuguli be dabo fen min kama, n'o ye walejugukela bilali ye hadamadenya sira kan, k'a yelema ka bo walejuguke la. Ton kerenernen minnu sigilen be sen kan, i n'a fo «Kura uruzi» ni jekulu min be dije tonba kono n'a jesinnen be walejuguke dabilali ma, olu y'a jira ko dabali dow ka tige ka bila datugukaso no na.

Forobabaara sigikun ye sen kan, mogow nangilen k'a ka tijeni no ladilan cogoya la min nafa be se jamana ma.

O noladilan in konona na, a b'a to a ka se k'a wasa don a ka denbaya la. A b'a to fana kiiritigelaw kana datugukaso kuntaala surunnin da mogow kan, fo n'a sorola a te ne o ko. Forobabaara ye bee sendoncogo fana ye mogow nangilenw lajeni dafe ka hadamaden ka josariyaw kologirinya; i n'a fo sariyaseben min bora san 2001 utikalo tile 20 na, o b'a jira cogo min na.

Nka hali o la, mogow nangili ni forobabaara ye, geleya tun b'o la.

Sariyaseben kura min bora sisan, o b'a faranfasiya ko forobabaara ye dabali tigelen ye ka bila datugukaso no na; nka a te fara datugukaso kuntaala kan.

Forobabaara be da mogow kan, minnu ka nangili kuntaala te teme san 2 hake kan. A dugumadan ye lere 40 ye, a sanfedan ye lere 480 ye ni mogow nentigelen don. Nka n'a si hake te san 16 ni 18 dafa, o dugumadan ye lere 20 ye, a sanfedan ye lere 180 ye.

Ni mogow min bilala forobabaara la, n'o make, walima ni o ma ke a kecogo la, o ka nangili be yelema ka ke datugukaso ye a no na.

Alayi Lamu, Dokala Yusufu Jara

Poyi : Balikukalankaramogo

I ni ko,
 I ni kobake,
 I ni timinandiya.
 E sababu la,
 Anw kalanna an ka kanw na,
 K'an segin an ka donniyaw ma,
 K'an bo kalanbaliya dibi la,
 K'an hakili dayele,
 K'an ke an yere ye.
 Ni e te, anw tun na ke n - t'a - sidon
 ye

Boyorontan donbagalafili.
 Balikukalankaramogo,
 I kera sabu numan ye,
 Ka ke yeredon sira donbaa ye anw
 koro.
 Anw sewara,
 I ni ce.

Madamu Esiteri Togo kalanden don
 Bakojikoroni Bamako

Eropujamanaw ye gelya don namasa sannifeere la

Awirilikalo tile 28 ka se a tile 30 ma, nogonlajebla kera namasako kunna. Dijne fan tan ni naani namasasenejamana ni namassasanjaana bee tun be kene kan. Eropujamanaw y'a dajira namasasenejamana na, k'u tun be namasa hake min san dijne kono san o san ka don n'a ye u ka jamanaw kono, u bena fu siri o sanni bolodacogow dan na san 2006 damine na. O mana ke, o ye Farafinna namasasenewaw ani namasasenena sorodogomannintigi bee bugujeninen ye; o de koson a ninina u fe, u ka sabali ka segin u ko doonin. Ben tun kera a kan, Eropujamanaw ka doon-nicco inicco san Farafinna ani Antiyijamanaw ka namasaw la, ka namasa santaw hake boloda, k'u sansongow fana boloda. N'o benkanw wulila, o koro ye ko Eropu jamana kelen-kelen bee b'a yere sago la. U be namasa san u sagolasongo la, u sagolajamana fe. O la, jamana minnu te se ka u ka namasa songo jigin sentanw ye, olu tene sanbaga soro. Hali n'u ye sanbagaw soro, olu be songo jaasi fo tono te soro. U b'o koro don n'a galali ye u bolo.

Kalan yiriwali no numan te Mali la

A fora ko ni jamanadenw kalanna, jamana be bo nogo la. Mali kalanko fanga ka bon sisan ka teme folo kan, nka kalan yiriwali no numan te ka don Mali la; I b'a fo ko jamana b'a la ka desse ka taa a fe. Goferenaman be ka jamana ka baarada jenama bee feere kenyereyew ma. Kekanmogow mana baarada min san, olu n'u ka baarakelaw be na. O mana meen sen na, jamanadenw n'u-sigi k'u bolo fila da u sen kan.

Madu Tangara senekela don ka cb K21 na Cogofiri

An be don min na i ko bi, namasa minnu be bo Ameriki gun cemancejamanaw n'a worodugujamanaw kan, a be fo olu ma «dolarinamasaw». Namasa tow be bo Farafinna, Karayibu ani Pasifikasi jamanaw kan. Nin namasa suguya fila bee b'a fe ka don Eropujamanaw kono feereli kama. Nka kelle da be jini ka diya dolarinamasaw la, ka da Eropujamanaw ka lajini kan. Eropujamanaw ye josen kura min ta, o b'a jira ko ni namasa fen o fen be don u ka jamaaw kono, kuma caman t'a la, toni kelen o toni kelen, Erowari 230 be sara u ye o kunkoro. O sariyaw batoli ka gelan dolarinamasajamanaw ma, kuma te Farafinna taw ma. Namasasenejamana y'u kanbo dijne jagoko jenaboli tonba ma; n'o ye (OMC) ye, k'a jini Eropujamanaw ka segin jago sariyaw kono, ka yeresagoke dabila. N'o ma ke, namasako bena ke sababu ye u k'u senbo ton in na. Kamerunijamana ye kulekan gelan bo, bawo u ka namasasenewaw jigi karilen ye nin ye. Eropujamanaw y'u jenatali min ke k'u bolo bo

Farafinna koro, o ye tononi ye, o ye nangili ye ka jenaw min kolo ka jugu haali. An k'a don k'a fo ko utikalo in na, don na yelemana nama koro. Jamana min be namasa feere kokan ka teme jamana bee kan, Ekateri jamana, o ye nansarajamanaw wele kiiri la dijne jagoketonba ka sariyabulon kono, kiiri diyara Ameriki woroduguyanfan jamanaw na Eropu jamanaw kan. Jon ko Ala, dijne jagoketonba y'a jira ko saale min bolodara Eropujamanaw fe, namasa toni kelen kunkoro, sefawari 150.870, ye dantemewale y'o ye. Eropujamanaw jora u ka jalaki koro, nka u y'a jira k'u tun ye nogoyada min ke Farafinna, Karayibu ani Pasifikasi jamanaw ye, o bena to a no na. An be don min na i ko bi, Eropujamanaw tun ye saale yelen ka se fo sefawari 446050 ma toni kelen na, Ameriki woroduguyanfan jamanaw kono.

Mode Malengerezi
Mahamadu Konta

TULON

Nin ja fila dilanbaga y'a dabo a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu jini

Bamunsa negeen numan fe.
Jiriladen ds kinin fe. 8 - Sonsanba dalasiw kinin fe. 9 - Kunidalan kinin fe. 10 -
Jiribolo bulu ds. 5 - Sonsanba sen kelen kinin fe. 6 - Sennasuma kinin fe. 7 -
1 - Segikondjiriden ds. 2 - Sonsanba fe. 3 - Sonsandien tilo kelen. 4 -

jirabi

Mali ni Burikina Faso nəməgəw bə ka cikədugukolow labən k' u bila nafolotigiw ka bolokan

Nin jamana fila ye faamuyali min soro sisani k'a don ko sene te faantanbaara ye, o kelen be ka cikelaw kongan kosəbe jamana fila ninnu kono, sango ofisidinizeri kono ani Bagere kono, o be Burukina.

Mali kono, ofisidinizeri ye taari 1000 laben. Sene minisiri, Seyidu Tarawele ka fo la o baara ninnu kera ni dijə waribonba ka dəmə ye, sefawari miliyari 2,2. Senekekenne labennen ninnu bəna di kenyereye nafolotigiw ma, u k'u labaara ni mansinw ye ani sene kecogo kura feerew, walasa soro ka caya, dunkafa ka sabati jamana kono. Gofərenaman be kanali belebelew sen ka bila forokene ninnu na. Forotigiw yereb be jibolidingə misenninw bo ka bila u ka forow kono. Forokene ninnu be ke u ta ye n'u sera k'a dilanwari mumə sara goferenaman ye san 25 kono.

Burukinakaw fana ye makobatigiw sendon cike la u ka jamana kono. Olu b'a fe ka seneko bila mansinhabaara ni izininhabaara bolokan, ka tila ka nafolomugulabaara fara o kan. Kabini an y'an yere, sene bilala balojinicikelaw ka bolokan, olu ma se u yere balo koro, kuma te ko mogor wəre ka bo u nu ma. Burukina ye taari 1600 laben san 1994 Bagere kono, jamana kɔrɔnyanfan fe. Oforokene ninnu bəna tila nafolobatigiw ni nəgon ce walasa dunkafa ka sabati, mogor caman ka baara soro, jamana ka soro ka yiriwa sannifeere nasiraw la. Makisinu Wedarago ka fo la, Bagere baaraw nəməgo, ka forokene misenninw tilatila duw ni nəgon ce balojini kama o bəna dabila. Forokenebaw de bəna labila nafolotigiw ye n'u be se ka kene hake min laabara u b'o san. A kera sisan so file a bolikene file. Ni sene ka di iye, nafolo b'i kün, kene labilala iye. Kabini san 1932, ofisi be ka fofoke fitininv tila-tila duw ni nəgon ce. An be don min na i kobi, du 29.000 sigilen be Ofisi kono. Olusigilen be gelya suguya be kono. U be tofangalabaara caman ke nka u te soro caman ke; baloko ka gelen u ma, kuma te ka suman feere ka warimugu soro o la. Wa tuma beə u ni Ofisi nəməgəw be nəgon na. Sogo ka fasa, muru da ka go. An te ku dun;

an te bananku dun; an bəna an kukala de dun wa? Gelya min be Ofisi foromisənnintigiwkan, o nəgonna fana de be Burukina cikelaw kan Bagere kono. Kemesarada la, jamanaden 80% ye cikela ye, halibi Kongo be Burukina. Balojiniceləne ma ke nafa ye ni jamana fila in kono, bawo balo ma soro kongo be nəməgəw la. Nka yali cikelaw be se ka to u yere ma ten, ka seneko beə lajelen to nafolotigiw bolo wa? O ka gelen. O man kan ka ke. O te se ka ke yere. O be halaki lase an ka jamanaw ma. Fayiri Bolika fola, oye Ofisi sendikatōn nəməgo ye, Mali goferenaman b'a fe ka balojinicikelaw falen

nafoloinicikelaw la. O te Mali goferenaman hakilila ye. Sene taabolo kura min labenna, feerew tigera o kono minnu b'a to ni Ofisi cikelaw be se ka dugukolo tigya ke, k'u nafalan bo a la, umusow an'udew. Burukina cikelaw ka tənba ye josen min ta, o koni ye feerew ka tige balojinicikelaw ka se ka kalan ka sene feere kuraw nədən, nafolo ka bila u ka bolo kan, u ka ke jekuluw ye, walasa u fana ka ke nafoloinicikelaw ye, ka dunta bila kerefe, ka suman to caman feere.

Berehima Ture
Bukari Wangaraguwa
Mahamadu Konta

Farafindunanw minəko ka jugu Marokujamana na

Marokujamana be Erəpu faamaw demə ka sira da farafindenw nə olu kana se u ka gun kan. O de koson Maroku te hine dogokatəməbaaw la. Awirilikalo salen in san 2005, dogokatəmena 2 sara Delila masurunya na, Esipani donda la; Maroku sorodasiw fana ye dəw səbekoro jogin kungokolon kono Siyeta masurunya na. Sorodasikan min be wele Beliyunesi, kunnafoni soro la yen, k'a fo sanga ni waati beə la, wulikajow be senna ka dogokatəməbaaw soroba kungokolon kono, olu kana bo Maroku fe ka Erəpu səgəre. Sorodasiw b'u gen ka t'u bila u ni Alizeri dance la. O waley in koson, dogokatəmenaw tun be kolokolo yoro minnu na ka soro ka tigeli boloda, mogor b'a la k'o yorəninnu bila dəənindəən. San 2004 na, u tun be mogor 2000 nəgonna bo, ka bo sahara woroduguyanfan fe. Mekalo salen in tilance y'a soro u tun te teme mogor 500 kan; sisan u to ye mogor 200 nəgonna ye. Mogor tənin min be Beliyunesi kungokolon kono yen, kongo n'a ta beə, olu t'a fe ka yen bila hali ni sanga ni waati beə la sorodasiw be taa u goloba.

Tən də sigilen be Maroku jamana na dogokadonnaw n'u ka denbayaw kunko nənaboli kama, o nəməgəba Kalilu Jema ka fo la, dogokatəmena 2 min sara awirilikalo la, olu tun be Gurugu kan kono Esipani donda la, Melila masurunya na, Maroku jamana tilebinyanfan fe. Mogor 1.200 de tun b'o kan in kono, nka sisan mogor si kelen te yen tuguni. Kalilu Jema ka fo la halisa,

Erəpu faamaw de b'a la ka nin waleyia jugu in sira don Marokujamana koro, o k'a binimana sahara woroduguyanfan mogor ni donni ce Erəpugun kan. Ko gelya in n'a ta beə dogokatəmenaw fana b'a la ka musakabaw sara u tigebaaw ye, olu k'u lase kogoji kofe dəron.

Jekulu wəre be Marokujamana na yen min nəməgəba ye muso də ye, o sera ka don Beliyunesi kan kono mekalo tile 28 san 2005 ka taa a ko səgesəge. A y'a jira k'a fo Maroku man kan ka dunanw minəko juguya nin cogo la i n'a fo kojugukelaw; a b'a fe fana, Erəpu faamaw k'u yere fisaya wari dili ma mogor dəma, ok'a mogor nəgon ka hakew mine a la.

Mohamed Zayinabi ni Andere Linari
Dokala Yusufu Jara

